

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ՝ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՆՈՐՀ ՆԱՐԵԿԱՅԻՆ (951-1003)

«Մատեան Ողբերգութեան» պոէմի գեղարուեստական հրաշակերտ ամբողջութեան մէջ, մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ Նարեկացիի բառաստեղծման անսպառ կարողութիւնը: Նարեկացիէն առաջ, բուն բանաստեղծութեան լեզուն շատ անլի աղքատ էր: Ան, իր ստեղծագործ կարողութեամբ եւ երեակայութեան անսահման թոփշքով՝ նոր բառերով հարստացուց ժամանակի գրական լեզուն, որ հասած էր պատմիչներու, եկեղեցական գրողներու ու բանաստեղծներու գործերուն մէջ:

«Մատեան Ողբերգութեան» անկրկնելի պոէմով Նարեկացին դասուեցաւ համաշխարհային գրականութեան մէջ մարդկայնօրէն դրականի ու կատարելի մեծ երգիչներէն մէկը: Պոէմի գեղարուեստական մեծութեան ամենացայտուն ապացոյցներէն է մեր գրականութեան վրայ ձգած անոր մեծ ազդեցութիւնը, իրմէ սորված են ոչ միայն միջնադարի, այլեւ նոր ժամանակներու հայ բանաստեղծութեան խոշորագոյն դէմքերը՝ Թումանեան եւ Իսահակեան, Սիամանթօ, Վարուժան եւ Մեծարեւնց, Տէրեան եւ Չարենց:

Նարեկացին Միսաք Մեծարեւնցի պաշտամունքն էր, Նարեկը՝ անոր սեղանի գիրքը,- «Նարեկացին գիտէ ծովաձայն հնչեցնել բառերը», - ըսած է Մեծարենցը, իսկ Պարոյր Սեանկի կարծիքով, «Միայն իր մի քանի Տաղով Նարեկացին կը դառնար մեր առաջին մեծ բանաստեղծը: Բայց նա կերտեց նաեւ իր «Մատեանը», որ մեր բանաստեղծութեան Աղթամարա վանքն է՝ լոկ այն զանազանութեամբ, որ «Մատեան»ն անկործանելի է ստուգապէս»:

«Մատեան Ողբերգութիւն»ը կամ ինչպէս ժողովուրդը կ'անուանէ՝ Նարեկը, 22մեցնոդ աղօթքի գիրք մըն է, որ կը բուժէ մարմինն ու հոգին, առողջութեան խնդրանք մը՝ ուղղուած Աստուծոյ, որուն միջոցով Աստուծոյ շնորհը կը սկսի ներգործել եւ հիւանդին ապաքինում պարգեւել:

Ուիլիամ Սարոյեան կը պատմէ, - «Քանի մը տարի առաջ Պէյրութ էի, խնդրեցի, որ ինծի համար Նարեկացի կարդան: Երկու-երեք ժամ կարդացին: Կը լսէի, քիչ բառեր կը հասկնայի, բայց կրակի պէս կը վայելէի»...

Վահագն Դաւթեան կը յիշատակէ,- «Մայրս հիւանդ էր, ասաց բեր, վրաս մի երկու բերան Նարեկ կարդա'... Ձեռքիս տակ աշխարահաբար թարգմանութիւնն էր: Բերի, սկսեցի կարդալ, մի քիչ լսեց ու ասաց. «Այդ Նարեկ չէ, չեմ հասկանում, տղաս»»:

Գրաբարը բերի, - «Ահա, այդ Նարեկ է, այդ հասկանում եմ» ...այ մեր, ասացի, այդ ես հագիւ եմ հասկանում, դու ինչպէս ես հասկանում... «Հասկանում եմ», ասաց: Անգրագէտ մայրս այսօրուայ լեզուով թարգմանուած Նարեկը չէր հասկանում, բայց գրաբարը հասկանում էր...

Գրականագէտ Հրաչեայ Թամրազեանի կարծիքով, «Ի խորոց սրտի խօսք ընդ Աստուծոյ», ահա այս է շուրջ 11 դար առաջ ստեղծուած եւ մինչ օրս իր տեսակին մէջ եզակի, խորհրդաւոր ու պաշտելի, աստուածային ու ժողովրդական գիրքի պարզ մեկնաբանութիւնը, զոր տուած է ինքը՝ սուրբերու շարքին դասուած Գրիգոր Նարեկացին: Անոր «Նարեկ»ը այն գիրքն է, զոր համարած են «դէղ կենաց» եւ անելի շատ ոչ թէ կարդացած, այլ պաշտամունքի առարկայ դարձուցած, որպէս աղօթագիրք ու բժշկարան, ողջ մարդկութեան տրուած հրաշալի նուէր մը, երկրորդ Աստուածաշունչ:

Խօսքը հօգորգոյն բուժական միջոց է: «Նարեկ»-ի մէջ կայ այդ կատարելալ խօսքը, որ հրաշքներ գործած է: Անոր շնորհիւ բուժուած են բազում հիւանդներ, զորս բժիշկները անգոր եղած են բժշկել, եղած է անյոյս հիւանդներու բարձի տակի գիրքը, որ ոտքի հանած ու ապաքինում շնորհած է անոնց: «Նարեկ»ը իր հրաշագործ ազդեցութիւնն ու սուրբ զօրութիւնը մատուցած է նաեւ գերմանացի կնոջ մը, որուն որդին հոգեկան խանգարումներ ունէր: Տղան կը բուժուի, դրական արդիւնքէն ետք, այդ կինը իր տղուն հետ կու գայ Հայաստան եւ զայն կը մկրտէ հայկական եկեղեցւոյ մէջ:

Ո՛վ Բարձրեայ, Քու արարածներուդ հոգիներուն մարմիններուն ցաւերը բուժելու համար թող կենաց դէղ ըլլայ Քու անունովդ սկսած ողբերու այս մարեանը:

Իմ սկսածս Դո՛ն աւարտէ, թող Քու հոգիդ խառնուի անոր մէջ, Քու մեծ զօրութեանդ շո՛ւնչը թող միանայ ինծի շնորհած Քու այս բանահիւսութեան, որովհետեւ Դո՛ն ես որ զօրութիւն կու տաս վիհաբաժ սիրտերուն, եւ ամէնքէն կ'ընդունիս փառք. Ամէն:

Գրիգոր Նարեկացին նաեւ որպէս երաժիշտ նոր շունչ ու կենսք հաղորդած է հայոց միջնադարեան մասնագիտացուած երգարուեստին: Անոր տաղերը անցած են զարգացման անելի քան հազարամեայ ուղի, վերջիններուս, որպէս երաժշտաբանաստեղծական ամբողջական իրողութիւններու վերականգնման համար, ժամանակին, մեծ աշխատանք տարած է Կոմիտասը:

Սուրբ Գրիգոր Նարեկացին ոչ միայն մեր հոգեւոր աշխարհի մեծագոյն ներկայացուցիչներէն է, այլեւ՝ հայ մտքի, փիլիսոփայութեան, միջնադարեան վաղ վերածնունդի բարձրագոյն կատարելութիւն մը, որուն «Մատեան Ողբերգութիւն» պոէմը առ այսօր՝ արարուելէն անելի քան մէկ հազարամեակ ետք, կը մնայ անգերազանցելի:

Սուրբ Գրիգոր Նարեկացիի մտքով ու գիրերով փոխանցուած հարստութիւնը պարգեւ մը հաղիսացաւ ընդհանրական եկեղեցւոյ համար, ուստի 2015 թուականի Ապրիլ 12-ին, Հռոմի Սուրբ Պետրոս տաճարին մէջ, Հայոց Յեղասպանութեան զոհերուն համար մատուցուելիք սուրբ պատարագին, բարձրաստիճան հոգեւոր հայրերու ներկայութեամբ՝ Գրիգոր Նարեկացիին պաշտօնապէս շնորհուեցաւ «Տիեզերական եկեղեցւոյ Վարդապետ» տիտղոսը եւ Փետրուար 27-ը, տօնացոյցին մէջ, ընդգրկուեցաւ որպէս Սուրբ Գրիգոր Նարեկացիի յիշատակութեան օր:

Նայիրի Մկրտիչեան
(Վերջ)

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՐԸ ԿԸ ԽՕՍԻՆ ԱՂՕԹՔԻ ՎԻՃԱԿՆԵՐՆ ՌԻ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐԸ (ԲԱԺԻՆ Գ.)

«Աղօթքի ժամանակ քրիստոնեաներուն պապահելիքներուն եւ կապարելութեան աստիճաններուն մասին: Արդեօք կարելի՞ է, որ քրիստոնեաներ հասնին կապարելութեան աստիճանին»:

Շնորհքին ներգործութիւնը մարդուն մէջ

Հարցում.- Իսնդրեմ, ըսէ՛ մեզի, թէ որո՞նք են այն աստիճանները, որոնց հասած ես ներկայիս:

Պատասխան.- Շնորհքը հետեւեալ ձեւով կը գործէ. կը խաղաղեցնէ սիրտն ու բոլոր անդամները: Նոյնիսկ հոգին, ուրախութեան առատութենէն փոքրիկ մանուկի մը պէս կ'ըլլայ, ամենեւին կը դադրի մարդիկը դատելէ. ո՛չ հրեան կը դատէ եւ ոչ ալ հեթանոսը, ո՛չ մեղաւորը եւ ոչ ալ աշխարհիկ կենսք ապրողը: Վասնզի ներքին մարդը բոլորին մաքուր աչքով կը նայի, աշխարհով մէկ կ'ուրախանայ եւ մեծապէս կը ցանկայ, որ բոլորը գիրար սիրեն եւ մէկ անձի պէս զԱստուած պաշտեն: Նոյն մարդը, ուրիշ ատեն թագաւորագնի պէս կ'ըլլայ եւ Քրիստոսի իբրեւ Հայր կը վստահի: Անոր առջեւ յաջորդաբար հարիւրաւոր ու հազարաւոր դո՛ներ կը բացուին եւ ան կը հարստանայ: Եւ որքան հարստանայ, այնքան անլի զարմանալիքներ կը յայտնուին իրեն. եւ իբրեւ որդի ու ժառանգորդ՝ այնպիսի բաներ կը յանձնուին իրեն, որոնց մասին ո՛չ մարդկային լեզուն եւ ոչ ալ մարդկային միտքը կարող է արտայայտուիլ կամ խօսիլ: Աստուծոյ փառք. ամէն:

Մեծն Սուրբ Մակար

ՍՈՂՈՄՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Դաւիթը քառասուն տարի թագաւորեց Իսրայէլի վրայ: Երբ մահացաւ, թագաւոր դարձաւ իր որդին՝ Սողոմոնը:

Աստուած գիշեր մը երագի մէջ յայտնուեցաւ Սողոմոնին եւ ըսաւ.

- Իսնդրէ՛ ինձմէ՛ ինչ որ կ'ուզես, եւ ես պիտի տամ քեզի:

- Տէ՛ր, դուն մեծ սէր ցուցաբերեցիր իօրս նկատմամբ, որովհետեւ ան

ապրեցաւ քեզի հանդէպ ունեցած իր հաւատարմութեամբ, արդարութեամբ եւ անկեղծութեամբ: Եւ հիմա, Տէ՛ր, Աստուած իմ, դուն զիս թագաւոր դարձուցիր, սակայն ես շատ երիտասարդ եմ եւ կառավարելու փորձ չունիմ. Տէ՛ր, ինձի իմաստութիւն տուր, որուն այքան կարիքը ունիմ քու ժողովուրդդ կառավարելու, ինչպէս նաեւ չարն ու բարին զատորոշելու,- ըսաւ Սողոմոնը:

Տէրը գոհ մնաց Սողոմոնի խնդրանքէն եւ ըսաւ անոր.

- Կրնայիր հարստութիւն ու երկարակեցութիւն խնդրել, բայց չուզեցիր.

ատոր համար ես քեզի իմաստութիւն եւ գիտութիւն պիտի տամ, զոր քեզմէ առաջ ոչ ոք ունեցած է, ոչ ալ քեզմէ յետոյ մէկը պիտի ունենայ. տակաւին՝ քեզի տալու եմ այն, ինչ չխնդրեցիր՝ հարստութիւն եւ փառք:

Ամէն տեղ յայտնի դարձաւ, թէ ինչքան իմաստուն եւ խելացի է Սողոմոն թագաւորը: Հեռաւոր երկիրներէ մարդիկ անոր մօտ կու գային զինք լսելու:

Երուսաղէմի մէջ դեռ տաճար չկար, ուր իսրայէլի ժողովուրդը կարենար աղօթել Աստուծոյ: Սողոմոնը որոշեց Աստուծոյ համար մեծ տաճար մը կառուցել, որուն համար եօթը տարի պահանջուեցաւ: Անոնք ունեցան փառաւոր տաճար մը եւ այժմ Սողոմոնն ու ժողովուրդը կրնային Աստուծոյ պաշտամունք մատուցել նոր եւ գեղեցիկ տաճարի մը մէջ:

Ժողովուրդը հաւաքուեցաւ նորակառոյց տաճրին առջեւ, Սողոմոնը կանգնեցաւ զոհասեղանին մօտ եւ այսպէս աղօթեց. **«Տէ՛ր, Իսրայէլի՛ Աստուած, երկնքի մէջ եւ այսպեղ երկրի վրայ գոյութիւն չունի քեզի նման մէկ այլ աստուած, նոյնիսկ մեծ, անձայրածիր երկինքը չի կրնար քեզ տեղաւորել: Այս փաճարը, զոր կառուցեցի, փոքր է քեզի համար, կ'ուզեմ քեզմէ խնդրել, որ աչքերդ գիշեր-ցերեկ այս փաճարին վրայ ըլլան: Դուն մեզի խոստացար. “Այնպեղ ձեզի հետ միասին պիտի ըլլամ”:** Արդ, լսէ՛ մեզ, երբ այս փաճարէն մեր աղօթքները քեզի ուղղենք, լսէ՛ մեր խնդրանքները եւ ներէ՛ մեզ, երբ վաղ արարք գործենք, օգնէ՛ մեզի, երբ վրանգի մէջ ըլլանք»:

Այս աղօթքէն յետոյ Սողոմոն օրինեց ժողովուրդը, այնուհետեւ բոլորը միասին տօնեցին Տաղաւարահարաց տօնը:

ՊԱՏԱՆԻՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԸ

ԽՈՅԸ ԵՒ ԾԱՌԸ

Խոյը գլխու եղջիրներով բազմաթիւ անգամ ծառը կը հարուածէ եւ կը թափէ եղջիրները: Կը սկսի ծառը անիծել: Ծառը կը պատասխանէ.

-Դուն էիր պատճառը, ինչո՞ւ զիս կը մեղադրես:

Այս առակը կը յանդիմանէ անիմաստ անիծողները, որոնք իրենց նեղութիւններէն զայրացած, ուրիշները պատճառ կը նկատեն:

Ջադրագովական 10

«Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻ՝ ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ» Ս. Գրիգոր Նարեկացի

Եթէ Աստուած արդէն իսկ գիտէ, թէ՛ ինչ են պէտքերս, ուրեմն ինչո՞ւ աղօթել:

Ճիշտ է, որ Աստուած ամենագէտ է, սակայն աղօթքը մի միայն մեր ուզելիքներն ու պէտքերը Աստուծոյ ներկայացնել չէ, ապսպրանքներ կատարելու պէս: Անիկա Աստուծոյ հետ մշակած՝ հօր եւ զաւկի հարազատ յարաբերութիւն մըն է եւ անկեղծ ու իրական խօսակցութիւն մը՝ սրտի խորերէն եկող: Աղօթքը մեր սիրտը կը բանայ մէկու մը դիմաց, որ մեզ խորապէս կը հասկնայ եւ անպայմանականօրէն կը սիրէ: Անիկա երկխօսութիւն է եւ ոչ՝ մենախօսութիւն. աղօթքի ժամանակ նաեւ պէտք է լսել, որպէսզի Աստուած, եւս, խօսի մեզի:

Եթէ պահ մը մանկութեան յիշատակներուդ վերադառնաս, պիտի տեսնես թէ՛ յաճախ ծնողքէդ բաներ կ’ուզէիր, հակառակ անոր որ՝ ծնողքդ արդէն իսկ կը հայթայթէր պէտքերդ, անգամ իսկ՝ քեզմէ լաւ գիտէր թէ ինչ բանի պէտք ունէիր, եւ միշտ չէր որ ուզածներդ կը ստանայիր: Բայց եւ այնպէս, դարձեալ կը դիմէիր անոնց, պարզապէս որովհետեւ կը սիրէիր զիրենք (երբեմն «անձնասիրաբար») ու գիտէիր թէ՛ անոնք քեզ կը սիրեն անպայմանականօրէն:

Երկրորդ, աղօթքը սոսկ խնդրանք ու աղաչանք չէ, այլ նաեւ՝ երախտագիտութեան արտայայտութիւն է մեր արդէն իսկ ստացածներուն համար:

Չկայ Քրիստոնէական հոգեղինութիւն առանց ամենօրեայ աղօթական կեանքի: Աղօթքը մեր հոգիին շնչառութիւնն է եւ մեր էութեան թթուածինը, անիկա կը ներշնչէ ու կը բոցավառէ մեր ստեղծագործ միտքը:

Հարկ չէ, որ աղօթքը ըլլայ երկար, բառերու շոյալումով ու պատշաճ ոճաբանութեամբ: Բայց պայման է, որ անիկա ըլլայ անկեղծ ու հարազատ:

Մարդիկ յաճախ կը հարցնեն.- «Ո՛րն է լաւագոյն աղօթքը:» Չկայ «լաւագոյն» աղօթք եւ կամ՝ աղօթելու լաւագոյն ձեւ: Ամենալաւ աղօթքը սրտաբոլոյս բառերն են, որովհետեւ Աստուած սրտերը կը քննէ եւ ոչ՝ մեր բերնէն ելլող բառերը:

Դարձեալ, մարդիկ յաճախ կը հարցնեն.- «Աղօթել ինչպէ՞ս կը սորվին:» Եկեղեցոյ իմաստութեան ու փորձառութեան լոյսին տակ, աղօթել կը սորվին՝ աղօթելով: Սկսնակներուն կը թելադրենք պարզապէս ըսել.- «Տէր, չեմ գիտեր ի՞նչ ըսել: Սորվեցուր ինձի աղօթել: Բառեր տուր ինձի:» (տես՝ Դուկաս 11.1): Կրնաս նաեւ արտասանել զրաւոր աղօթքներ, ինչպէս օրինակ՝ «Տէրունական աղօթքը» (Հայր մեր), եւ հետզհետէ կը սորվիս նաեւ քու սրտիդ բառերը արտայայտել Աստուծոյ:

Առանձնութեան մէջ աղօթելը եւ Աստուծոյ հետ մենիկ պահ ունենալը կարեւոր է: Ընտանիքի, ընկերներու եւ համայնքի հետ աղօթելը նոյնքան կարեւոր է: Յիսուս կ’ըսէ.- «Դուն երբ կ’աղօթես՝ մտի՛ր սենեակդ, գոցէ՛ դուռը եւ ծածուկ կերպով աղօթէ քու երկնաւոր Հօրդ:» (Մատթէոս 6.6): Յիսուս նաեւ կ’ըսէ.- «Ուր որ երկու կամ երեք հոգի հաւաքուին իմ անունովս, ես հոն եմ՝ անոնց միջեւ:» (Մատթէոս 18.20):

Աղօթքը ւաւելի խորիմաստ է քան սոսկ բառերը: Երբեմն՝ անիկա Աստուծոյ մտերմութեան ջերմ զգացումն է. երբեմն՝ անխօս արձունք ապաշխարութեան, սփոփանքի եւ երջանկութեան. երբեմն ալ՝ պարզապէս՝ «Ալէլուիա» մը: Աղօթքը կ’ընդգրկէ՝ ընկերային, հոգեբանական եւ հոգեւոր բոլոր երեսները մեր կեանքի: Անիկա փոխակերպող յարաբերութիւն մըն է Արարիչին հետ: Անիկա մարդուն տրուած վայելքի լաւագոյն պարգեւն է: Անիկա քաջարար եւ բուժարար յատկութիւն ունի եւ ամէնէն իմաստալից ձեւն է մեր ժամանակը արժեւորելու, այս կեանքի մէջ:

Կրնաս հիմա՝ այս պահուս աղօթել: Բաց սիրտդ եւ թոյլ տուր որ բերանդ արտասանէ խոր էութենդ եկած բառերը: Սկսէ՛ Սաղմոսերգուին հետ ըսելով.- «Թող այս խօսքերս, սրտիս խորհուրդները ընդունելի՛ ըլլան քեզի, Տէր. իմ Վէմս ու Փրկիչս:» (Սաղմոս 19.14)

Հայր Գեղարդ

Յ.Գ. Մեզի ուղարկեցէք Աստուծոյ եւ ձեր հաւարքի ճանապարհորդութեան մասին ձեր ունեցած հարցումները:

Apologetics 10

“CONVERSING WITH GOD FROM THE DEPTHS OF THE HEART” Saint Krikor Naregatsi

If God already knows my needs, why pray then?

True. God IS omniscient (all-knowing), yet prayer is not just about presenting God my wants and needs; it is about a genuine relationship of son/daughter and Father and an honest and open conversation with God from the depths of our hearts. It opens our hearts to someone who truly understands and loves us unconditionally. It is a dialogue, not a monologue; in prayer, we also listen, and God speaks to us.

Go back to your childhood memories, and remember how you asked for things from your parents, even though they already provided everything you needed. They knew better than you did what your needs were, and they sometimes didn’t even find it suitable to give you all you wanted. Nevertheless, you went and asked for things just because you loved them (even though a bit “selfishly”), and you knew they loved you unconditionally.

Secondly, prayer is not mere requests and supplications. It is an attitude of gratitude for all that we have already received.

There is no Christian spiritual life without daily prayer. Prayer is the breath of our souls and our spirit’s oxygen; it fuels our inspiration and creativity.

Prayer doesn’t have to be long or elaborate and proper. But it must be honest and sincere.

People often ask, “What is the best prayer?” There is no best prayer or the best way to pray. The best prayers are the words that burst out of the depths of your heart, for God searches what’s in your heart and not the words of your mouth.

People also often ask: “How do I learn to pray?” The wisdom and the experience of the Church teach that prayer is learned by praying; start praying and keep praying, and that’s how you learn to pray. For starters, say: “Lord, I do not know how to pray. Teach me to pray, give me the words.” (See: Luke 11:1). You can also start by reading written prayers, such as “The Lord’s Prayer” (Our Father), and eventually, you’ll learn to say your own words, which come from your own heart.

Praying alone and having your “me-time” with God is very important. Praying with family, friends, and the community is also essential. Jesus says: “When you pray, go into your room, close the door and pray to your Father, who is unseen” (Matthew 6:6)); he also says: “Where two or three gather in my name, there am I with them.” (Matthew 18:20).

Prayer is deeper and more profound than mere words. Sometimes, it’s a cozy feeling of nearness to God; sometimes, it’s just tears of repentance, comfort, and joy. Sometimes it’s just a “Halleluya.” It encompasses all the social, psychological and spiritual aspects of our lives. It is a transforming relationship with the Creator. It is the best gift for us to enjoy. It is the most meaningful, cathartic (քաջարար, մաքրողական), and therapeutic (բուժարար) quality time we can ever spend in this life.

You can say a prayer right now! Just open up your heart and then your mouth, and let your mouth utter the words that come out of the deepest parts of your inner self. Start by saying the words of the Psalmist (19:14):

May the words of my mouth
and the meditation of my heart
be pleasing to you,
O Lord, my rock and my redeemer.

Fr. Keghart

P.S. Send us your questions concerning God and your journey of faith.

ՇՆՈՐՀՔ ԽՆԴԻՐԵԼՈՒ ԱՂՕԹՔ

Ամենախնամ եւ միշտ ողորմած Տէր, քու անսահման բարերարութիւններուդ վրայ՝ նաեւ մարդոց պարգեւեցիր Աստուածաշունչ Կտակարաններուդ մէջ դրոշմուած ճշմարիտ օրէնքդ, որպէսզի անկէ սորվելով քու սուրբ կամքիդ արտացոլացումը եղող պատուիրաններդ, զանոնք կատարենք միշտ քու կամքիդ համաձայն, մեր հոգիներու փրկութեան եւ օգուտին համար:

Կ’աղաչեմ, Տէր, իմաստութեանդ լոյսը ծագէ եւ վերանորոգող հզօր Հոգիիդ շնորհքները թափէ իմ խաւարած հոգիիս մէջ, եւ իմ մտքիս մէջ դրոշմէ աստուածային երկիւղդ եւ ջերմեանդութիւնը, որպէսզի արժանի կերպով կարդամ Աստուածաշունչ քու Մաստեանդ, բարեպաշտ հաւատքով ու յարգանքով, եւ յօժար սրտով ու սիրով ականջ դնեմ անոր մէջ պարունակուած բոլոր խօսքերուն: Տնօր ինձի նաեւ շնորհքը՝ աներկմիտ հաւատքով հաւատալու եւ ընդունելու անոր մէջ բովանդակուած ճշմարտութիւնը,

որպէսզի անխախտ յոյսով ապաւինիմ խոստացուած բարիքներուն, շնորհքներուն եւ յափտենական կեանքին՝ Սուբ Հոգիիդ շնորհքովը, որուն փանօք յափտեանս: Ամէն:

ԳԻՒՏ ԽԱՉ

Տարուան ընթացքին, Հայ Եկեղեցին չորս աղիթներով կ’ոգեկոչէ Աստուածորդոյն Խաչին յիշատակը.-

ա. Երեւման Ս. Խաչ:
բ. Վերացման Ս. Խաչ կամ Խաչվերաց:
գ. Վարազայ Ս. Խաչ:
դ. Գիւտ Խաչ:

Գիւտ Խաչը կ’ոգեկոչէ Աստուածորդոյն Ս. Խաչափայտին գտնուելուն յիշատակը:

Խաչին գիւտը տեղի ունեցաւ 327 թուականին:

Քրիստոնէութիւնը ընդունելէն ետք, Կոստանդիանոս Կայսր մասնաւոր հրովարտակով իր կայսրութեան սահմաններուն մէջ քրիստոնէութիւնը ազատ կրօնք հռչակեց:

Քրիստոնէութիւնը սկսաւ ազատօրէն շնչել, ամէն կողմէ նորադարձ քրիստոնեաներ ուխտաւորաբար սկսան Երուսաղէմ գալ Ս. Տեղեաց այցելութիւն տալու:

Կոստանդիանոս կայսրին մայրը՝ Հեղինէ թագուհի եւս ուխտաւորաբար Երուսաղէմ եկաւ: Ան բոլուն փափաքը ունէր Քրիստոսի Խաչափայտը յայտնաբերելու: Պեղումներ կատարել տուաւ,

առաջնորդութեամբ Յուդա անունով Հրեայի մը, որ Գողգոթայի վրայ ճշդած էր խաչելութեան վայրը:

Պեղումներու ընթացքին երեք խաչափայտեր գտնուեցան, այս երեքէն դ՛րն էր արդեօք Քրիստոսի խաչափայտը: Այդ եւս հրաշապատում դէպքով մը ճշդուեցաւ, երբ պատանիի մը դիակը երեք խաչերուն վրայ դրին, եւ երբ անոր դիակը հպեցաւ Քրիստոսի Խաչափայտին, ան յարութիւն առաւ:

Խաչափայտը Հեղինէ Թագուհիին ձեռամբ զետեղուեցաւ Երուսաղէմի մեծ տաճարին մէջ, ուր չորս հարիւր տարի մնաց:

Գիւտ Խաչի յիշատակը մենք մեծ շուքով կ’ոգեկոչենք Խաչվերացի եօթներորդ Կիրակին:

ՍՐԲՈՑ ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՅ

«Որք զարդարեցին Կնոսինարբար զհմասարս Անեղին,
Հասարարելով յերկրի զգիր Կենդանի՝
Հովուել զհօտ նոր Իսրայէլի,
Երգով քաղցրութեան հնչմամբ
զԱսարուած օրինեսցուք»:
(Շարական)

Սրբոց Թարգմանչաց Վարդապետներուն տօնը հայ ժողովուրդի ամենանուիրական եւ սիրուած ազգային-եկեղեցական տօներէն մէկն է:

Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին Սրբոց Թարգմանչաց Վարդապետներուն տօնին կը նշէ Մեսրոպ Մաշտոցի, Սահակ Պարթեւի, Վռամշապուհ Թագաւորի, Կորին Վարդապետի, Եղիշէ Պատմիչի, Մովսէս Խորենացիի, Դաւիթ Անյաղթ Փիլիսոփայի, Գրիգոր Նարեկացիի եւ Ներսէս Շնորհալիի պայծառ յիշատակը:

Սուրբ Թարգմանիչներն իրենց անսահման գործունէութեամբ, հաւատքի լոյսով փարատեցին տիրող խաւարն ու ջերմացուցին հայ մարդու հոգին: Անոնց շնորհիւ Աստուածաշունչ մատենաը հայերէնի թարգմանուեցաւ, եւ հայը առաջին անգամ ըլլալով հնարաւորութիւն ունեցաւ իր մայրենի լեզուով կարդալու Աստուծոյ կենդանի խօսքը: Սրբազան թարգմանիչներն իրենց լայն գործունէութեամբ նպաստեցին Հայոց աշխարհի հոգեւոր եւ մշակութային զարթոնքին:

Սուրբ Գրքի թարգմանութեան յաջորդեցին Եկեղեցոյ Սուրբ Հայրերու բազմաբնոյթ երկերու թարգմանութիւնները, որոնցմէ շատերն այսօր իրենց բնօրինակներու կորստեան պատճառով բնագրի արժէք ստացած են:

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ

❶ Քրիստոսի զինուորագրեալ եկեղեցին քանի՞ նշան կամ յատկութիւն ունի:

Չինուորագրեալ եկեղեցին ունի չորս յատկութիւն՝ միութիւն, սրբութիւն, ընդհանրականութիւն եւ առաքելականութիւն:

❷ Ինչո՞ւ համար մի կ'ըսուի:

Եկեղեցոյ համար մի կ'ըսուի, որովհետեւ մէկ է եկեղեցոյ գլուխը՝ Քրիստոս. եւ անոր հաւատացողները մի եւ միաբան են հաւատքով, յոյսով եւ սիրով:

❸ Ինչո՞ւ համար սուրբ կ'ըսուի:

Եկեղեցոյ համար սուրբ կ'ըսուի, որովհետեւ քրիստոնէաները մկրտութեամբ սրբուած ու մաքրուած են Սուրբ Աստուծոյ, եւ որովհետեւ քրիստոնէական եկեղեցին սուրբ ըլլալ կը քարոզէ:

❹ Ինչո՞ւ համար ընդհանրական կամ կաթողիկէ կ'ըսուի:

Ընդհանրական կ'ըսուի, որովհետեւ քրիստոնէութիւնը ամբողջ աշխարհով տարածուած է եւ պիտի տարածուի Քրիստոսի խոստումին համաձայն:

❺ Ինչո՞ւ համար առաքելական կ'ըսուի:

Առաքելական կ'ըսուի, որովհետեւ քրիստոնէական հաւատքը Աստուծոյ Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի վրայ հիմնուած է, եւ անոր առաքելներուն քարոզութեամբ հաստատուած է:

❻ Ինչ են եկեղեցոյ խորհուրդները:

Խորհուրդ կ'ըսենք այն սրբազան արարողութիւններուն, որոնց միջոցաւ Սուրբ հոգիին շնորհքները հաւատացեալներուն վրայ կըն ներգործէ՝ փրկութեան համար:

❼ Քանի՞ հատ են եկեղեցոյ խորհուրդները

Եկեղեցոյ խորհուրդները եօթը հատ են.

1. Մկրտութիւն,
2. Դրոշմ,
3. Ապաշխարութիւն,
4. Հաղորդութիւն,
5. Պսակ/Ամուսնութիւն,
6. Ձեռնադրութիւն,
7. Հիանդներու օծում:

❽ Այս եօթը խորհուրդները անհրաժեշտ են ամէն քրիստոնէայի համար:

Առաջին չորս խորհուրդները հարկաւոր են բոլորին համար. բայց վերջին երեքը՝ միայն մասնաւորներու համար է:

❾ Այդ խորհուրդները կրնան կրկնուի:

Մկրտութիւնը եւ դրոշմը չեն կրնար կրկնուիլ, բայց միւսները հարկ եղած ատեն կը կրկնուին:

ՏՕՆԱՑՈՅՑ - ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Կիր. 1 Հոկտեմբեր – Տօն Վարազայ Սուրբ Խաչի:
Բշ. 2 Հոկտեմբեր – Տօն Սրբոցն՝ Դաւթի Դնեցոյն, եւ սրբոց վկայիցն՝ Ղամբէոսի եւ Ղամբէուիոյն:

Գշ. 3 Հոկտեմբեր – Տօն Սրբոցն՝ Եստաքէոսի եւ կնոջ նորա Թէոփիստայ, եւ երկուց որդւոցն, եւ սրբոց կուսանացն՝ Երմոնեայ եւ Նեկտարինեայ:

Դշ. 4 Հոկտեմբեր – Պահք:
Եշ. 5 Հոկտեմբեր – Տօն Սրբոց իշխանացն՝ Սահակայ եւ Համազասպայ:

Ուրբ. 6 Հոկտեմբեր – Պահք:
Շբթ. 7 Հոկտեմբեր – Տօն Սրբոց Եօթանասուն եւ երկու Աշակերտացն Քրիստոսի:

Կիր. 8 Հոկտեմբեր – Դ. Ջկնի Ս. Խաչի:
Բշ. 9 Հոկտեմբեր – Տօն Սրբոցն՝ Փոկասու հայրապետին, եւ երանոսի հետեւողին առաքելոց:

Գշ. 10 Հոկտեմբեր – Սօն Սրբոց կուսանացն՝ Թեկղի, Վարվառեայ, եւ Պեղագեայ:

Դշ. 11 Հոկտեմբեր – Պահք:
Եշ. 12 Հոկտեմբեր – Տօն Սրբոցն՝ Պանդալէոնի բժշկին, Երմոնեայ քահանային եւ Եսարաքսեայ կուսին:

Ուրբ. 13 Հոկտեմբեր – Պահք:
Շբթ. 14 Հոկտեմբեր – Տօն Սրբոց Թարգմանչաց Վարդապետացն մերոց՝ Մեսրոպայ, Եղիշէի, Մովսիսի քերթողաօրն, Դաւթի անյաղթ փիլիսոփային, Գրիգորի Նարեկացոյն եւ Ներսիսի Կլայեցոյն:

Կիր. 15 Հոկտեմբեր – Ե. Ջկնի Ս. Խաչի:
Բշ. 16 Հոկտեմբեր – Գիւտ նշխարաց սրբոյն Գրիգորիսի Աղուանից Կաթողիկոսին, եւ սրբոց հարցն՝ Անտոնի, եւ Կրօնիդեայ, Թաթլոյ, Վարոսի, Թումասու, եւ Եօթն Խոտածարակացն, որք յիննակնեան վանսն կատարեցան:

Գշ. 17 Հոկտեմբեր – Տօն Սրբոց առաքելոցն՝ Անանիայի, Մատաթիայ, Բառնաբայ, Փիլիպպոսի, Յովհաննու, Շիղայի, եւ Սիղուանոսի:

Դշ. 18 Հոկտեմբեր – Պահք:
Եշ. 19 Հոկտեմբեր – Տօն Սրբոցն՝ Դիոնեսիոսի Արիսպագացոյն, եւ առաքելոցն՝ Տիմոթէոսի, եւ Տիտոսի:

Ուրբ. 20 Հոկտեմբեր – Պահք:
Շբթ. 21 Հոկտեմբեր – Տօն Սրբոց ամետարանչացն՝ Մատթէոսի, Մարկոսի, Դովասու եւ Յովհաննու:

Կիր. 22 Հոկտեմբեր – Զ. զկնի Ս. Խաչի:
Բշ. 23 Հոկտեմբեր – Տօն Սրբոցն՝ Ղունկիանոսի հարկարապետին որ հաւատաց ի խաչելութիւնն Քրիստոսի, եւ Յովսէփայ Աստուածաօրն եւ Յովսէփայ Արիմաթացոյն, եւ բարեկամին Քրիստոսի Ղազարու, եւ քերցն նորա՝ Մարթայի եւ Մարիամու:

Գշ. 24 Հոկտեմբեր – Տօն Սրբոցն՝ Թէոդոտոնի քահանային, եւ Ջենոնի զինաւորին, եւ Մակարայ, Եղեքսեայ եւ Ռոմէլայ:

Դշ. 25 Հոկտեմբեր – Պահք:
Եշ. 26 Հոկտեմբեր – Տօն Սրբոց Խարիթեանցն, եւ սրբոց վկայիցն՝ Արտեմեայ, եւ Քրիստափորի, եւ երկուց կանանցն՝ Կալինիկեայ եւ Ակիլինեայ:

Ուրբ. 27 Հոկտեմբեր – Պահք:
Շբթ. 28 Հոկտեմբեր – Տօն Սրբոց երկուսասն վարդապետացն՝ Ռէթէոսի, Դիոնեսիոսի, Սեղբեստրոսի Հռոմայեցոյն, Աթանասի Աղեքսանդրացոյն, Կիւրղի Երուսաղեմացոյն, Եփրեմի Խուրին Ասորոյն, Բարսղի Կեսարացոյն, Գրիգորի Նիսացոյն, Գրիգորի Աստուածաբանին, Եպիփանու Կիպրացոյն, Յովհաննու Ոսկեբերանին, եւ Կիւրղի Աղեքսանդրացոյն:

Կիր. 29 Հոկտեմբեր – Տօն Գիսոյ Խաչին:
Բշ. 30 Հոկտեմբեր – Տօն Սրբոցն՝ Անաստասայ քահանային, եւ Վարոսի, եւ Թէոդիսեայ եւ Որդւոց նորա, եւ որոց ընդ նմա կատարեցան:

Գշ. 31 Հոկտեմբեր – Տօն Սրբոց Հիպերիքեանցն, որք ի Մամուսատ կատարեցան: Եւ սրբոցն՝ Սեւերիանոսի Սեբաստացոյն, Բաբելայ ծերոյն, եւ ութուն եւ չորս աշակերտաց նորին:

«ԹԱԳՈՒՀԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆՑ»

Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին Սրբոց Թարգմանչաց Վարդապետներուն տօնին կը նշէ Մեսրոպ Մաշտոցի, Սահակ Պարթեւի, Վռամշապուհ Թագաւորի, Կորին Վարդապետի, Եղիշէի Պատմիչի, Մովսէս Խորենացիի, Դաւիթ Անյաղթ փիլիսոփայի, Գրիգոր Նարեկացիի եւ Ներսէս Կլայեցիի (Շնորհալի) պայծառ յիշատակը:

Սր. Թարգմանիչներն իրենց անսահման գործունէութեամբ, հաւատքի լոյսով փարատեցին տիրող խաւարն ու ջերմացուցին հայ մարդու հոգին: Անոնց շնորհիւ Աստուածաշունչ մատենաը հայերէնի թարգմանուեցաւ, եւ հայը առաջին անգամ ըլլալով հնարաւորութիւն ունեցաւ իր մայրենի լեզուով կարդալու Աստուծոյ կենդանի խօսքը:

Ս. Մեսրոպ Մաշտոց, 405-ին, Աստուածային միջամտութեամբ հնարեց Հայոց Այբբուբենը, իսկոյն ծեռնարկեց Աստուածաշունչի հայերէն թարգմանութեան: Եւ առաջին նախադասութիւնը, որ Թարգմանիչ Վարդապետները կատարեցին, քաղուած էր Առակաց գիրքի առաջին գլխու երկրորդ համարէն, ուր կ'ըսուի. «**Ճանաչել զիմաստութիւն եւ զխրատ, իմանալ զբանս հանճարոյ**»:

Ս. Սահակ Պարթեւ Հայրապետ եւ Մեսրոպ Մաշտոց Վարդապետ, Աստուածաշունչի առաջին թարգմանութիւնը կատարեցին ասորերէնէ «**Պեշիթա**» կոչուած ասորական թարգմանութենէն, որ կը նշանակէ՝ «**ռամիկ, պարզ, հասարակ**»:

Այնուհետեւ օգտագործեցին «**Եօթանասնից**» կոչուած թարգմանութիւնը, զոր կատարուած էր եբրայերէն բնագիրէն: «**Եօթանասնից**» կոչուած թարգմանութիւնը ըստ աւանդութեան, 72 հրեայ հելլենագէտներ Փարոս կղզիին վրայ 72 օր շարունակ Հին Կտակարանը եբրայերէն բնագիրէն յունարէնի կը թարգմանեն, եւ երբ այս երկուքը իրարու հետ կը բաղդատեն, կը տեսնեն՝ թէ անոնք բառ առ բառ իրարու կը համընկնին: Ուստի, այս յունարէն տարբերակն է, որ կը կոչուի «**Եօթանասնից**»:

431 թուականին, երբ Ս. Սահակի եւ Ս. Մեսրոպի աշակերտներէն ոմանք իրենց ուսումը աւարտած կը վերադառնային Հայաստան, Բիւզանդիոնէն իրենց հետ կը բերեն Աստուածաշունչի յունարէն լաւագոյն թարգմանութեան օրինակ մը, եւ Ս. Սահակի ու Ս. Մեսրոպի առաջնորդութեամբ, իրենց թարգմանածը կը համեմատեն անոր հետ, կը սրբագրեն Աստուածաշունչի հայերէն առաջին թարգմանութիւնը, գործը աւարտելով 434 թուականին:

Աստուածաշունչի Ա. թարգմանութիւնը այնքան բժախնդրութեամբ ու հաւատքով թարգմանուած, եւ այնքան կատարեալ է եղած աշխարհի բոլոր թարգմանութեանց մէջ, որ կոչուած է «**ԹԱԳՈՒՀԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆՑ**»:

Սրբազան թարգմանիչներն իրենց լայն գործունէութեամբ նպաստեցին Հայոց աշխարհի հոգեւոր եւ մշակութային զարթոնքին: Ս. Գրքի թարգմանութեան յաջորդեցին Եկեղեցոյ Ս. Հայրերու բազմաբնոյթ երկերու թարգմանութիւնները, որոնցմէ շատերն այսօր իրենց բնօրինակներու կորստեան պատճառով բնագրի արժէք ստացած են:

Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցին Սրբոց Թարգմանիչ Վարդապետներու յիշատակը կը տօնէ Ս. Խաչի Դ. Կիրակիին յաջորդող շաբաթ օրը:

Ազգային Առաջնորդարան
Armenian Prelacy of Canada
Prélature Arménienne du Canada

514-856-1200
prelacy@armenianprelacy.ca
www.armenianprelacy.ca

Խմբագիր՝ Հոգեշնորհ Տ. Յակոբ Վրդ. Եագուպեան
3401 Olivar Asselin Montréal, Quebec H4J 1L5